

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 219/17

KLAGER: Morten Nordby
PUBLIKASJON: Verdens Gang
PUBLISERINGSDATO: 09.06.2017
STOFFOMRÅDE: Politikk
SJANGER: Leserbrev
SØKERSTIKKORD: Kildehenvisning, saklighet og omtanke, privatliv, dekning for titler etc.
REGISTRERT: 19.06.2017
BEHANDLET I PFU: 23.06.2017
BEHANDLINGSTID: 203 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Det klages med samtykke fra Christian Tybring-Gjedde (Frp).

SAMMENDRAG:

Verdens Gang publiserte fredag 9. juni 2017 et leserbrev om Frp-politiker Christian Tybring-Gjedde. Leserbrevet var skrevet under signaturen Rune A. S. og hadde følgende tittel:

«Hver gang jeg ser navnet Tybring-Gjedde, eller ser intervjuer av mannen, setter det seg en dårlig følelse i mellomgulvet.»

Brødteksten ble innledet slik:

«Jeg ønsker å snakke litt om både personen Tybring-Gjedde, og fisken gjedde. Grunnen for dette, er fordi personen Tybring-Gjedde får ufortjent mye spalteplass i medier. Mens fisken gjedde nesten aldri kommer i avisa eller på tv. Det går ofte kaldt nedover ryggen, når jeg ser artikler om eller av personen Gjedd. Fyren virker for meg snever, og ofte for dømmende til alt som ikke er norsk.»

Artikkelforfatteren skrev videre at han i det siste hadde begynt å assosiere fisken gjedde med Christian Tybring-Gjedde. Det stod:

«Allerede som unge mislikte jeg gjedde. Den er stygg, sleip, og stor i munnen. Det som likevel henger mest igjen er smaken. Gjedd smaker ikke godt. Hver gang jeg ser navnet Tybring-Gjedde, eller ser intervjuer av mannen, setter det seg en dårlig følelse i mellomgulvet.»

Deretter skrev forfatteren at Tybring-Gjedde ofte uttaler seg på en «nedlatende og generaliserende» måte.

Artikkelen ble avsluttet på denne måten:

«I stedet for å avslutte med en appell, vil jeg heller komme med et tips: Du må ikke lese hele artikler som omhandler mannen, det er lov å bla videre. Merk deg at hvis du velger å lese hele artikler, kan dette gi en bismak/gjeddesmak i munnen.»

KLAGEN:

Klager er Morten Nordby, og han har fått samtykke av direkte berørt part, Christian Tybring-Gjedde.

Klager mener at VG har brutt god presseskikk på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP):

- Punkt 3.1, om at kilder som hovedregel skal identifiseres
- Punkt 4.1, om saklighet og omtanke
- Punkt 4.3, om privatliv og stigmatiserende omtale
- Punkt 4.4, om å ha dekning for titler etc.

Klager skriver:

«Leserinnlegget som VG v/ debattredaktør Sjøli trykket er et eneste stort personhetsende innlegg, der det harseleres over T.G. sin person og navn-Gjedde. Det er overhode ingen saklighet i dette leserinnlegget, kun stygge personangrep. (...) Særlig i slike usaklige og personhetsende innlegg er det rimelig å forvente at man identifiseres.»

Klager skriver også:

«Ved å trykke slike leserinnlegg, fremmer redaktøren personhets og usaklighet. Redaktøren hemmer derved ytringsfriheten, da mange etterhvert kvier seg for å delta i samfunnsdebatten, nettopp pga utskjellinger og uthenginger i media.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Verdens Gang (VG) mener at god presseskikk ikke er brutt.

Avisen opplyser at den trykket en beklagelse til Tybring-Gjedde etter at redaksjonen mottok klagen. Dette ble ikke gjort for å skaffe et argument til et svar i PFU, og bør på ingen måte

tolkes som en erkjennelse av presseetisk overtramp, skriver VG: «Vi beklaget fordi innlegget ikke svarte til de standarder Verdens Gang ønsker å ha på redigerte debattarenaer.»

VG beskriver leserbrevet som «plumpt og dumt», men mener at det likevel er langt fra brudd på god presseskikk.

«Vi beklaget fordi vi langt på vei er enig med Nordby når han i klagen slår fast at leserinnlegget 'harselerer' med Tybring-Gjedde, og at det mangler 'saklighet'. (...) Det handlet mer om person enn om sak, og det argumenterte heller ikke mot konkrete politiske utspill fra stortingsrepresentanten.»

Avisen skriver at innsenderen forsøkte å være sarkastisk, og kanskje også humoristisk, men at han ikke lyktes godt med det. Det betyr ikke at publiseringen er i strid med Vær Varsom-plakaten.

VG opplyser at debattsiden der leserbrevet stod – «Si Det» – er en institusjon med lange tradisjoner i VG:

«'Si Det' er en ventil der absolutt alle kan bringe til torgs sakene de er opptatt av. Mannen i gaten får spalteplass i en avis den politiske elite *kan* mislike, men *må* forholde seg til. Kanskje var dette årsaken til at en tidligere VG-redaktør i sin tid beskrev sidene som avisens viktigste.»

Debattsiden har eksistert i flere tiår før sosiale medier oppstod, opplyser avisen. VG mener at «Si Det» er papiravisens svar på kommentarfeltene. Avisen skriver:

«På denne tradisjonelle 'Si det i VG'-siden er det rom for folkelighet, humor og en krass tone, ofte preget av ironisk og satirisk snert. Flere av innsenderne skriver under med signaturer, og de fleste av dem er gjengangere i spaltene, og har vært det i mange år.»

VG skriver videre at det påklagede leserinnlegget er rettet mot en maktperson: Fremskrittspartiets fraksjonsleder i utenriks- og forsvarskomiteen. Avisen mener også at det er nærmest blir en umulig oppgave å måle et satirisk leserinnlegg om en maktperson opp mot punkt 4.1, om saklighet og omtanke, og punkt 4.3, om privatliv og stigmatiserende omtale. «(...) i PFUs arkiver [finnes det] en rekke uttalelser hvor det fastslås at skal råde ekstra takhøyde for humor, satire og ironi i mediene, og også at politikere nok må tåle litt mer enn andre», skriver VG.

Når det gjelder punkt 4.4, mener VG at det er dekning i stoffet for tittelen, «uansett hvilke briller man leser med». Overskriften er hentet ordrett fra leserinnlegget, påpeker avisen.

VG går deretter over til å svare opp punkt 3.1, som sier at kilder som hovedregel skal identifiseres. VG skriver:

«I 'Si Det i VG' har det å underskrive leserinnleggene med signatur vært en mulighet for våre lesere i over 40 år, på samme måte som det også er en mulighet i mange andre avisers leserbrevspalter. I VG vil de som er jevne lesere av 'Si Det i VG' raskt oppdage at mange signaturer er på trykk jevnlig, og at de er trofaste innsendere av store og små ytringer av ulike kalibre. Forfatterens fulle identitet er selvsagt uansett kjent for VG og vår debattredaksjon.»

VG opplyser at redaksjonen har som et ufravikelig krav at angrep på privatpersoner skal signeres med fullt navn. Ytringer mot offentlige personer, derimot, kan skrives under signatur, forteller avisen. VG mener dette er en grensedragnings som er i tråd med PFUs tidligere uttalelser i slike saker.

Til tross for dette, diskuterer VG nå om redaksjonen skal kreve fullt navn på alle typer innlegg. Avisen skriver:

«(...) ikke som følge av denne saken, men i lys hva vi opplever av hatytringer på nettet, utfordringene med å moderere de digitale kommentarfeltene og presset mot mediens troverdighet, diskuterer vi nå: Er tiden inne for å kreve fullt navn for alle typer innlegg - på så vel digitale som analoge flater? Vil det bidra til bedre kvalitet i ytringene vi publiserer? Om det vil vi konkludere i nærmeste fremtid.»

Klager fastholder at VG har brutt god presseskikk på punktene han viste til i klagen. Han skriver:

«VG skriver at det var et forsøk på et morsomt og ironisk innlegg.

Da vil jeg spørre : For hvem da ?

For de som mangler anstendighet og saklighet kanskje ?

For de som liker trakassering ?

For de som ikke kan ironi ?

Hele innlegget var en studie i presse-etisk forfall.

At VG mener det ikke bryter noen regler, viser bare viktigheten av at PFU behandler saken i sin helhet og feller VG.»

Hvis ikke PFU feller publiseringen, mener klager det vil være nærmest fritt frem for trakasserende leserinnlegg. «Dette vil i så fall hindre ytringsfriheten da mennesker trekker seg unna den offentlige debatten- herunder politikerrollen, hindre saklighet og fremme ren personhets», skriver klager.

Verdens Gang går i sitt avsluttende tilsvare gjennom hele leserinnlegget setning for setning. Sekretariatet vil i dette sammendraget trekke frem bare noen av setningene som VG drøfter.

I det påklagede leserbrevet skriver artikkelforfatteren at han i det siste har begynt å assosiere Christian Tybring-Gjedde med fisken gjedde. VG mener dette er et lite vellykket retorisk grep, men ikke et brudd på VVP.

Artikkelforfatteren skrev at gjedden er stygg, sleip og stor i munnen, og at den smaker vondt. VG mener at dette er et forsøk på være sarkastisk og ironisk, og kanskje humoristisk, og at ytringene ikke utgjør brudd på VVP.

Artikkelforfatteren skrev også at man får gjeddesmak i munnen av å lese hele artikler om Christian Tybring-Gjedde, og tipset om at man ikke trenger å lese hele artikler om ham. VG mener forfatteren trengte en punchline til innlegget, og at det ikke er brudd på VVP.

Avisen understreker videre at Tybring-Gjedde er en profilert politiker. VG skriver:

«Han har skapt furore en rekke ganger med sine uttalelser – spesielt i spørsmål knyttet til innvandring. Han er Fremskrittspartiets fraksjonsleder i Stortingets utenriks- og forsvarskomite, og er vant til langt tøffere debattklima enn hva dette leserinnlegget i VG legger opp til. Setning for setning har signaturen Rune A.S. neppe brukt sterkere ord enn det som tillates på landsmøter når ordskiftene er en smule opphetet.»